

Sygnatura akt I Ns 27/16

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący SSR Marek Dziwiński

Protokolant Anna Lasko

po rozpoznaniu w dniu 27-01-2017 r. w Kamiennej Górze

na rozprawie sprawy z wniosku W. W. (1), A. W.

przy udziale (...) S.A. z siedzibą w K.

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

1. wniosek oddalić,
2. zasądzić solidarnie od wnioskodawców W. W. (1) i A. W. na rzecz uczestnika (...) S.A. z siedzibą w K. kwotę 240,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt **I Ns 27/16**

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy W. W. (1) i A. W., po ostatecznym sprecyzowaniu swojego żądania (k – 132), wystąpili o ustanowienie na nieruchomości stanowiącej ich własność, położonej w W., dla których prowadzona jest księga wieczysta nr (...), służebności przesyłu na rzecz (...) S.A. w K. za jednorazowym wynagrodzeniem w kwocie 77.600 zł. Wnioskodawcy jednocześnie wyjaśnili na rozprawie w dniu 13 maja 2016r., że wbrew brzmieniu wniosku, nie domagali się wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Wnieśli także o zasądzenie od uczestnika kosztów postępowania.

Uzasadniając swój wniosek wnioskodawcy podali, że przez działki o numerach ewidencyjnych (...) wchodzących w skład powyższej nieruchomości przebiega sieć elektroenergetyczna WN 110 KV należąca do uczestnika postępowania (...) S.A. w K.. Wnioskodawcy żądali ustanowienia służebności obejmującej powierzchnię strefy określoną w operacie szacunkowym sporządzonym na ich zlecenie przez rzeczoznawcę majątkowego. Według tej opinii linia energetyczna wraz ze strefą ochronną obejmuje obszar 6.265 m² dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i 1190 m² dla terenów rolnych. Rzeczoznawca ten określił wysokość wynagrodzenia za służebność przesyłu na kwotę 77.600 zł. Odnosząc się do zarzutów uczestnika postępowania co do zasiedzenia służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu, wnioskodawcy podnieśli, że uczestnik nie wykazał przesłanek zasiedzenia. Zauważyli, że uczestnik nie wykazał przejścia posiadania pomiędzy podmiotami, które miałyby wykonywać służebność przed 1989 rokiem, a ponadto wskazali na brak dobrej wiary w zasiedzeniu. Wnioskodawcy podnieśli dalej, że nieruchomość na której znajdują się urządzenia przesyłowe została nabyta w trybie ustawy prawo upadłościowe, a to przesadza, że pozostały w mocy ograniczone prawa rzeczowe na nieruchomości w postaci drogi koniecznej oraz służebności ustanowione w związku z przekroczeniem granicy przy wznoszeniu budowli lub innego urządzenia, użytkowanie oraz prawa dożywnika.

Uczestnik postępowania (...) S.A. z siedzibą w K. wniósł o oddalenie wniosku i zasądzenie od wnioskodawców kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko uczestnik podniósł, że na nieruchomości wnioskodawców, na działce (...) znajduje się odcinek linii napowietrznej wysokiego napięcia wraz z jednym słupem. Wskazał ponadto, że linia wysokiego napięcia wraz z urządzeniami została wybudowana w 1930 roku i przejęta przez Skarb Państwa na podstawie dekretu z 8 marca 1946r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich. Uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia służebności wskazując, że jest następcą przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...). Podał, że nieruchomość stanowiąca obecnie własność wnioskodawców była i jest nieprzerwanie zajęta przez linię wysokiego napięcia.

Uczestnik postępowania przedstawił dokumenty wskazujące na przekształcenia podmiotowe, w wyniku których powstał (...) S.A. z siedzibą w K. w obecnej postaci. Według uczestnika, skoro linie energetyczne zostały wybudowane przed 1989r. i stanowiły trwałe i widoczny element działek, a uczestnik postępowania jako następcą prawnym przedsiębiorstwa państwowego, w sposób nieprzerwany od ponad 20, w dobrej wierze korzysta z nieruchomości, to oznacza to, że zasiedział służebność przesyłu w zakresie przebiegu wyżej opisanych linii. Zdaniem uczestnika, posiadał tę nieruchomość w dobrej wierze i okres zasiedzenia rozpoczął się po zmianach stosunków własnościowych z dniem 1 lutego 1989 roku i upłynął w 2009 roku. Zdaniem uczestnika żądanie wynagrodzenia za służebność w wysokości wskazanej we wniosku jest wygórowane.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawcy W. W. (1) i A. W. są właścicielami nieruchomości o powierzchni 5,5505 ha położonej w W., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...). Wnioskodawcy nabyli tę nieruchomość od Syndyka Upadłości Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...) w C.. Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna była właścicielem tej nieruchomości od 28 czerwca 1977 roku.

/dowód: odpis księgi wieczystej – k – 11-22, odpis zupełny księgi wieczystej – k – 181-184, akt notarialny z 29.01.1997r. k – 153-157/

Przez działki (...) przebiegają napowietrzne przewody linii wysokiego napięcia 110 kW S -355 z jednym słupem znajdującym się na działce (...)

/dowód: ogólna charakterystyka linii napowietrznej S-355 wraz z planem sytuacyjnym – k -100-101, zdjęcie – k -115, zeznania świadka P. K. złożone na rozprawie w dniu 7 grudnia 2016 r. (k-174), zeznania wnioskodawcy W. W. złożone na rozprawie w dniu 27 stycznia 2017 r. (k-187)/

Powyzsze urzadzenia elektroenergetyczne powstaly jeszcze w latach 30 ubieglego wieku i stanowiły majątek poniemiecki przejęty przez Skarb Państwa .

Przed 1989r. urządzeniami tymi zarządzał i je eksploatował Zakład (...), wchodzący w skład przedsiębiorstwa państwowego (...). Następnie utworzono na bazie zakładu przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...). Przedsiębiorstwo to zostało przekształcone w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą Zakład (...) Spółka Akcyjna w J.. W kolejnych latach doszło do kolejnych przekształceń podmiotu władającego tymi urządzeniami i obecnie po kolejnym połączeniu spółek od 1 września 2011r. prowadzi działalność pod nazwą (...) S.A. z siedzibą w K. Oddział w J..

/dowód: pełny odpis z KRS k – 87-99, akt, zarządzenia Ministra Przemysłu k – 118 odwrót-128, upoważnienia z grudnia 1949r i z 20 grudnia 1968r., wraz z protokołem zdawczo odbiorczym – k 116-117, karta wstępna paszportu i dołączone dokumenty – k 110-114/

Sąd zważył co następuje:

Podstawę prawną wniosku stanowił przepis art. 305¹ i nast. k.c. regulujący służebność przesyłu. Bezspornymi w niniejszej sprawie było to, że wnioskodawcy są właścicielami nieruchomości, przez którą przebiegają urządzenia elektroenergetyczne linii 110 kW S-355.

Uczestnik postępowania zgłosił zarzut nabycia służebności przesyłu w drodze zasiedzenia.

Trzeba na wstępie zauważyć, że służebność przesyłu została wprowadzona do systemu prawnego w dniu 3 sierpnia 2008r., na podstawie ustawy z 30 maja 2008r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw. W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że nabycie w drodze zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, mogło nastąpić przed tą datą (patrz. uchwały Sadu Najwyższego z 17 stycznia 2003r., III CZP 73/02 – OSNC 2003, Nr 11, poz. 142 oraz z dnia 7 października 2008r., III CZP 89/08 – Biul. SN 2008, nr 10, s. 7). Przedstawione przez uczestnika kserokopie dokumentów nie mogły budzić wątpliwości co do faktu następstwa prawnego uczestnika w stosunku do przedsiębiorstwa państwowego zajmującego się przesyłem energii elektrycznej oraz później powstałych na jego bazie podmiotów. Z zeznań świadka P. K. i protokołów zdawczo - odbiorczych wynikało, że linia wysokiego napięcia S-355 była linią poniemiecką, wybudowaną w latach 30 ubiegłego wieku. Niewątpliwym jest tutaj, że urządzenia te miały charakter widoczny i trwały w rozumieniu przepisu art. 292 k.c. Przepis ten stanowi o możliwości nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej, odsyłając do przepisów o nabyciu własności przez zasiedzenie. Trzeba jednak zaznaczyć, że przy stosowaniu „odpowiednim” przepisów o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie, zasiedzenie służebności dotyczy posiadania prawa a nie rzeczy z czym mamy do czynienia przy zasiedzeniu nieruchomości. Do zasiedzenia służebności dochodzi więc poprzez wykonywanie przez dany podmiot mający osobowość prawną jedynie faktycznych czynności jakie wykonywałby podmiot, któremu służy służebność gruntowa o treści odpowiadającej służebności przesyłu o czym mówi przepis art. 352 k.c.

Zgodnie z treścią przepisu art. 172 k.c. w pierwotnym brzmieniu, termin zasiedzenia wynosił 10 lat, a jeśli posiadacz uzyskał posiadanie w złej wierze – 20 lat. Ustawa z 28 lipca 1990r. (Dz.U. Nr 55, poz.321) wydłużyła te terminy odpowiednio do 20 i 30 lat. Zgodnie z treścią przepisu art. 7 k.c., jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary. Wnioskodawca nie podważył skutecznie istnienia dobrej wiary po stronie uczestnika, a sposób korzystania przez uczestnika z nieruchomości, istniejące realia społeczno – gospodarcze przemawiają za uprawnionym przekonaniem poprzedników prawnych uczestnika o służącym prawie do dostępu do instalacji na nieruchomościach wnioskodawcy, prawie do eksploatacji urządzeń, ich napraw, konserwacji czy rozbudowy. Taka bowiem była treść służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu.

Z powyższego wynika, że Skarb Państwa już przynajmniej w 1987 roku nabył przez zasiedzenie służebność gruntowa odpowiadającą służebności przesyłu co do nieruchomości wnioskodawców opisanej księgą wieczystą o numerze (...). Sąd Najwyższy w postanowieniu z 26 czerwca 2013r. wskazał, że przed 3 sierpnia 2008r. możliwe było nabycie przez zasiedzenie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, uregulowanej już po tym dniu w art.305¹-305⁴ k.c.. Beneficjentem tej służebności – podobnie jak w obecnym stanie prawnym – mógł być jedynie przedsiębiorca, zaś prawo to wchodziło w skład prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym (patrz. II CSK 626/12 – LEX nr 1341262).

Ustalając datę, od których zaczął biec termin zasiedzenia służebności odpowiadającej służebności przesyłu co do urządzeń elektroenergetycznych znajdujących się na przedmiotowej nieruchomości trzeba zauważyć, że przed nabyciem jej w 1997 roku przez wnioskodawców, od 1977 roku była ona własnością Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...) w C.. Zgodnie z wynikającej z przepisu art. 128 k.c. w pierwotnym brzmieniu zasady tzw. jednolitej własności państwowej, przedsiębiorstwo państwowe korzystało z urządzeń przesyłowych w imieniu Skarb Państwa. Przy wskazanym wyżej istnieniu po stronie uczestnika dobrej wiary w zakresie korzystania przez przedsiębiorstwo z urządzeń przesyłowych, do nabycia w drodze zasiedzenia przez Skarb Państwa służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu doszło najpóźniej na koniec 1987 roku. Nawet gdyby po stronie posiadacza była zła wiara, nabycie przez zasiedzenie tej służebności miałyby miejsce najpóźniej na koniec 2007 roku (po wydłużeniu okresów zasiedzenia na podstawie ustawa z 28 lipca 1990r.).

Fakt nabycia przez wnioskodawców przedmiotowej nieruchomości w toku postępowania upadłościowego nie spowodował wygaśnięcia nabytej przez zasiedzenie służebności przesyłu. Nabycie w trybie przepisu art. 120 § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.10.1934r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 1991r. nr 118, poz. 512 ze zm.) nie spowodowało wyłączenia trwania służebności o treści odpowiadającej treści służebności przesyłu. To, iż przepis art. 1000 § 2 pkt 4 k.p.c. przybrał obecne brzmienie po wprowadzeniu w 2008r. służebności przesyłu, nie oznacza, by istniejąca wcześniej służebność o tej treści wygasła w wyniku nabycia nieruchomości w drodze postępowania upadłościowego. Wymogi rozwoju cywilizacyjnego, postępu technicznego, potrzeby społeczno – gospodarcze przesądzały o szerszej niż obecnie interpretacji przepisów regulujących służebności gruntowe jeszcze w oparciu o przepisy dekretu z 11 października 1946 r. – Prawo rzeczowe (Dz. U. nr. 1 poz. 1 ze zm.), a potem przepisy kodeksu cywilnego. Brak literalnej, ustawowej regulacji takiej służebności, nie wykluczał w drodze odpowiedniego stosowania przepisów o służebnościach gruntowych, orzekania w przedmiocie korzystania z cudzej nieruchomości przez przedsiębiorstwo przesyłowe. W konsekwencji więc, przy braku do 3.08.2008 roku odrębnej regulacji ustawowej służebności przesyłu, nie mogła być ona objęta wyłączeniami przewidzianymi przepisami art. 1000 § 2 i 3 k.p.c. Skoro więc nie podlegała wygaśnięciu na skutek nabycia w postępowaniu upadłościowym (tak samo jak przy nabyciu w postępowaniu egzekucyjnym) służebność drogi koniecznej oraz służebność ustanowiona w związku z przekroczeniem granicy przy wznoszeniu budowli lub innego urządzenia, to nie wygasła też – pozostała w mocy – wykonywana przez poprzedników prawnych uczestnika służebność odpowiadająca treści służebności przesyłu. Inaczej mówiąc, jeżeli w dacie nabycia przez wnioskodawców nieruchomości, istniała przedmiotowa służebność, to nie wygasła ona przez sam fakt nabycia gruntu w trybie postępowania egzekucyjnego.

W tych warunkach, trafnie zgłoszony przez uczestnika zarzut nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu przesądził o oddaleniu wniosku o ustanowienie takiej służebności za wynagrodzeniem.

Interesy wnioskodawców i uczestnika były sprzeczne, dlatego na podstawie przepisu art. 520 § 2 k.p.c. zasądzono solidarnie od wnioskodawców na rzecz uczestnika koszty postępowania, które obejmowały w całości wynagrodzenie radcy prawnego.